ИМ Дц – IV
Инв. № 56
2ф ~~№ 17~~

3/IV 921

Година I. Дупница, 3 Априлъ 1921 год. Брой 17

Свѣтлина

Вѣстникъ за информация, култура и народно стопанство.

Урежда се отъ редакционенъ комитетъ при сътрудничеството на обществени дѣйци и др. Излиза всѣка Недѣля. Абонаментъ за 3 мѣсеци 8 лева. Единъ брой 50 ст. За обявления се плаща: на 1 стр. 80 ст. кв. см. на останалитѣ по 60 ст. на учреждения по 60 ст. дума. Ржкописи не се връщатъ. Адресъ: в. „СВѢТЛИНА“.

СКРЪБНА ВѢСТЬ

Съ болка на сърдце извѣстяваме на роднини, приятели и познати, че многообичния ни синъ, братъ и шурей

Христо Д. Горовъ

(на 34 год. възрасть)

слѣдъ 5 мѣсечно тежко боледуване на 25 того, 9 часътъ вечерьта склопи очи далечъ отъ насъ, въ болницата „Червенъ Кръстъ“ въ София.

Мили Христо,

Ти си отивашъ тъй рано, безъ да вкусишъ отъ радоститѣ на живота. Немилостивата сждба те грабна отъ нашитѣ ржцѣ, като остави само спомени за добрата ти и блага душа, които ще ни горятъ вѣчно.

Миръ на прахътъ ти, мили Христо!

гр. Дупница, 27 мартъ 1921 год.

ДЪЛБОКО ОПЕЧАЛЕНИ: баща Димитръ, майка Катерина, братя: Василъ и Александръ, сестри: Еленка и Марика, зетьове: Никола и Георги, сѣмейства: Топлийски, Божилови, Златкови, Биджови, Паланкалийски и Гюргенини.

СКРЪБНА ВѢСТЬ

На 25 того, 9 часътъ вечерьта, въ болницата „Червенъ Кръстъ“ въ София, склопи очи далечъ отъ насъ съгражданина ни

Христо Д. Горовъ

(въ най-цвѣтущата си 34 год. възрасть).

Покойния съ своя благъ и тихъ характеръ остави добри спомени между всички дупнишки граждани.

Той е синъ на Д. А. Горовъ единъ отъ старитѣ ратници на Националъ-Либералната партия.

И самъ той по убеждение бѣ неинъ съмишленикъ.

Съ неговата смърть Националъ-Либералната партия губи единъ отъ младитѣ си надеждни привърженици.

Вѣчна му паметь и Богъ да го прости!

гр. Дупница, 27 мартъ 1921 год.

Отъ Бюрото на Нац.-Либералната партия.

ДРУГАРСКА ЖАЛЕЙКА.

Извѣстяваме другари, приятели и познати за незамѣнимата загуба, която прѣтърпѣхме въ лицето на обичния ни другаръ

Христо Димитровъ Горовъ

(на 34 год. възрасть)

който на 25 того, 9 часа вечерьта за винаги склопи очи далечъ отъ насъ въ Софийската болница на „Червенъ Кръстъ“ въ разцвѣта на своята младость, като ни остави да го жалѣемъ вѣчно.

МИЛИ ХРИСТО,

Ти не видѣ младость! Едва встжпилъ въ пролѣтьта на живота, отиде „дѣ смъртьта волно простираше ржцѣ“ и въ продължение на двѣтѣ войни можа да уцѣлѣешъ, но злата сждба те грабна тукъ за по-чувствителна горесть и печаль!

Медицината бѣ безсилна за тебъ! Ножа на хирурга, който на два пжти се забива въ месата ти — не можа да ти даде животъ!

За насъ другаритѣ ти, въ живота, пестеливостьта и трудътъ ти ни даваше примѣръ!

Съ скромностьта и благия характеръ ни служеше за моделъ, а въ другарството — идеалъ!

Спи спокойно своя непробуденъ сънь въ прѣгръдкитѣ на майката-земя, невкусилъ отъ прѣлеститѣ на живота, за които никога не си мечталъ!

гр. Дупница, 27 мартъ 1921 год.

Отъ другаритѣ му.

БЛАГОДАРНОСТЬ.

Сѣмейството на Христо Д. Горовъ изказва своята голѣма благодарность къмъ всички гражданки и граждани, които съпроводиха останкитѣ на покойния до вѣчното му жилище. Сжщо на Илия Грънчаровъ и свѣщ. Маниковъ за хубавитѣ слова казани надъ гроба му.

Отъ сѣмейството.

ГАЗЪ

Двойно рафинирана, бѣла, прѣдлага на конкурентни цѣни

ХРИСТО Д. СТОИМЕНОВЪ — Дупница.

ОБЯВЛЕНИЕ

Отъ 1 априлъ т. г. отварямъ ЕЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКО БЮРО.

Ще се занимавамъ съ инсталиране и поправка на всѣкакъвъ видъ машини, апарати и приспособления за слаби и силни токове въ областьта на електротехниката.

Крумъ Н. Кузмановъ.

Механическа и Желѣзарска работилница на Петко Гждевъ — Дупница.

По случай настжпващия сезонъ за строежи, съобщавамъ на почитаемитѣ клиенти, че прѣустроихъ работилницата и приемамъ за изработване и поправка всѣкакъвъ видъ желѣзни потрѣби нужни при постройката на кжщи, складове, фабрики и пр.

Приемамъ за ремонтъ: парни машини, парни котли, локомобили, турбини, газени мотори, *автомобили*, велосипеди, пишущи машини, примуси и др.

Продавамъ резервни части за сжщитѣ.

ЗЛАТАРСКОТО АТЕЛИЕ „ЕВРОПА“

на Никола В. Милошевъ

се прѣмести въ зданието на Георги К. Пилевъ — срѣщу развѣсената върба, кждѣто прѣустроено приема да изработва и поправя всѣкакви видове златни и сребърни пръстени, гривни, брошки, ланци и пр.

Цѣни много износни. Работа чиста, акуратна и гарантирана.

Посѣтете и ще се увѣрите.

2—53—3

Инженеръ П. Романовъ

Воднитѣ сили въ България.

Воднитѣ сили на България сж около 2 милиона конски сили. Но не всички водни сили сж технически лесно уловими, а слѣдователно, не всичко ще струва ефтино. За да се улови и използува една сила, необходимо е да се направи точна смѣтка, колко ще струва постройката на баража и на инсталациитѣ за улавянето и прѣвръщането ѝ въ електрическа сила, необходимо е сжщо да се проучи прѣдварително какъ и кждѣ ще се пласира тази сила и какви разходи ще се наложатъ по поддържането на всички сгради и експлоатации — и само слѣдъ като се установи, че една конска водна сила би струвала по-малко, отколкото една конска сила, добита отъ горивенъ материялъ на мѣстото на консомацията на силата, само тогава трѣбва да се пристжпи къмъ постройка. Ясно е, че въ зависимость отъ пазарнитѣ цѣни на строителнитѣ материяли, на работническия трудъ, на машинитѣ и пр. — зависи дали ще бжде економично да се построи и използува всѣка водна сила. И прѣдъ видъ на това, за всѣки периодъ разумно е да се оперира съ една по-малка цифра на воднитѣ сили.

Ако България има 2 милиона конски водни сили, това не ще рече, че всички тия сили сж економически използуваеми днесъ. За нуждитѣ на нашето желѣзопжтно движение, за нуждитѣ на нашитѣ фабрики и за освѣтление — за нужди, които не трѣбва да се забравя, че растатъ ежедневно, днесъ не сж нужни повече отъ 200,000 конски сили. Прѣди всичко скжпата механическа сила, добивана отъ вжглища, бензинъ и пр. трѣбва да се замѣни съ евтината сила, добивана отъ вода. Отъ тази замѣна ще се реализиратъ голѣми економии. Тѣзи възможни економии днесъ сж главната подбудителна причина за електрификацията на старитѣ ж. п. линии въ Франция, въ Норвегия, въ Италия и другадѣ.

Нека допуснемъ, че въ скоро врѣме у насъ ще бждатъ каптирани и използувани само 100,000 конски сили. Какъвъ ще бжде стопанскиятъ ефектъ на тия сили? Понеже една конска сила съотвѣтствува на 10 човѣшки сили, то 100,000 конски сили ще извършатъ онази работа, която биха извършили 1 милионъ възрастни работници. Да се каптиратъ и използуватъ 100,000 к. сили, това значи — да се увеличи народонаселението съ 1 милионъ работници. Ако оцѣнимъ трудътъ имъ по 10 лв. срѣдно дневно, това значи 300 милиона лева за мѣсецъ и 3·6 милиарда за годината работническа надница. Сжщата сила, добита отъ вжглища би ни струвала 300 милиона лева, добита отъ водна сила — не повече отъ 50 милиона лева.

Тия цифри ни показватъ по кой пжть нашата страна трѣбва да търси щастието си. Увеличаването на населението е твърдѣ бавенъ и скжпъ процесъ. Ако търсимъ спасението на страната въ използуването изключително на мускулната сила на народа — ние сме загубенъ народъ. Тази сила е извънредно скжпа и слабопроизводителна. Тя никога нѣма да създаде необходимитѣ ни за материалното ни благоденствие запаси. Тя ще произвежда съ мжка и ще консумира почти всичко. Ако търсимъ спасението на страната по пжтя на широкото използуване парната конска сила, добита чрѣзъ гориво, като хвърлимъ всичкитѣ си срѣдства за разработването на нашитѣ каменовжглени мини, това значи да отиваме тамъ отгдѣто се връщатъ западнитѣ културни страни Англия, Франция, Италия, Америка — едни отъ тия страни иматъ прѣдостатъчно вжглища, други ги имаха прѣди войната на съвършенно низки цѣни, но това не прѣчи на всички днесъ да търсятъ рационалното разрѣшение на въпроса за ефтината сила въ най-широкото използване на воднитѣ сили.

Електричеството, добито отъ водна сила, е повикано да измѣсти въ техническия прогресъ — парата. И ако цивилизацията на 19 вѣкъ се дължи на парата и парната машина, цивилизацията на 20 в. ще се дължи на водната сила и електрическия моторъ. И това се дължи на научнитѣ открития прѣзъ първитѣ години на миналото десетилѣтие. Тогава едвамъ се откри економичното прѣнасяне на електрическата енергия на грамадни разстояния. И недостжпнитѣ скалисти склонове на необитаемитѣ планини далоха енергията на своитѣ води на плодороднитѣ и населени центрове — далечъ на 100—200—300 километри.

Ето тази сила, която е безплатенъ природенъ даръ и която бѣ недостжпна до сега за човѣка, е грамадна по своитѣ размѣри. У насъ, напримѣръ, *Рилскитѣ рѣки* биха ни възвърнали всичката загуба на механическа сила на всички български синове, които загинаха въ послѣднитѣ три войни. Рѣката Кричимъ по значение, като изворна сила стои по-горѣ отъ държавната мина Перникъ. И ако едната четвъртъ само отъ воднитѣ сили на нашата страна бждатъ използувани — страната може при извѣстни условия да се прѣвърне въ цвѣтуща градина.

САМО! :: КАРТЕЛА :: САМО!

сж най-ароматния тютюнъ и цигари за пушене!

Извѣстяваме на почитаемитѣ тютюнопродавци, кръчмари и пушачи, че **Съединенитѣ Тютюневи Фабрики — „КАРТЕЛА“** — отъ 1-й того отвориха голѣмъ складъ за продажба на тютюнъ и папироси отъ собственитѣ имъ реномирани фабрики — **Пловдивъ, Варна, Шуменъ, София, Русе и Сливенъ.**

Продажба само на едро.

Магазина се помѣщава въ зданието на Христо Полегановъ, улица „Борисова“ № 23, при черквата „Св. Георги“.

12 мартъ 1921 година,
гр. Дупница.

Съ почитание:
БЕЗИМЕННО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Съединени Тютюневи Фабрики
Дупнишки Складъ.

Свободна трибуна.

Общественния моралъ у нашитѣ партии.

(ЕДНО МНѢНИЕ).

Корупцията и моралната поквара у повечето отъ управлявалитѣ наши партии сж извѣстни. Извѣстни станаха напослѣдъкъ на всички така сжщо и изнесенитѣ факти въ Народното събрание отъ Министръ-прѣдседателя г. Стамболийски за онова раболепство, което сж държали спрѣмо бившия царь Фердинандъ повечето отъ бившитѣ министри — лидери на управлявалитѣ до сега партии, раболепство, отиващо дори до самоунижение на тия бивши министри. Всичко това заставя българския гражданинъ да се запита: що за държавници и управници сж били тия фердинандови угодници и на чии интереси сж служили тѣ, облечени съ довѣрието на българския народъ, получено — така или инакъ — отъ мнозинството? На този въпросъ всѣки веднага трѣбва да си даде самъ отговора! Мнозина отъ тѣзи управници разполагайки съ грамадната организирана сила на държавата, разполагайки съ всичкитѣ нейни материални срѣдства, разполагайки и съ интереситѣ на цѣлия народъ, сж проявявали вулгарна прѣстжпность и непочтеность при управлението, които сж произтичали отъ партиенъ егоизъмъ и партийни интереси, като интереситѣ на властвующата партия сж поставяни надъ интереситѣ на държавата. Кждѣ е била оная нуждна смѣлость и самопожертвуваность у нашитѣ бивши управници въ критическитѣ за държавата моменти?

Общественния моралъ и почтеность у повечето отъ нашитѣ партии сж познати на народнитѣ маси и жалко е обстоятелството, че заблудения български народъ още крепи такива партии, водителитѣ на които, така силно компрометирани въ миналото, стоятъ още на чело на тия партии. Кждѣ е обновлението на тия партии, за да се нагодятъ съ изискванията на днешното врѣме?

Смѣтамъ, че и днешното „народовластническо“ правителство, което макаръ за основа на повечето отъ своитѣ мѣроприятия и законоположения да е турвало добри наченки, съ своята съсловна политика не ще задоволи изискванията на днешното врѣме, безъ вмѣшателството на по-голѣма прозорливость и по-тактиченъ и широкъ умъ.

Врѣме е вече българския гражданинъ да види истината въ лицето, да се опомни и да заработи за създаване на една добрѣ организирана политическа сила, съставена отъ чисти елементи, която сила, отърсена отъ всички корумпирани личности, да върви по пжтя на мирното развитие; съ радикална програма, въ духа на днешното врѣме; абстрахирайки се отъ съсловность и класи, да работи съ огледъ на общитѣ народни интереси за моралното възраждане на политическия ни животъ, за започване въобще желанната истинска обнова на изстрадалата наша родина.

Така организирана тая политическа сила ще прѣдизвика единъ голѣмъ ентусиазъмъ въ страната и ще видимъ, че голѣма часть отъ интелегенцията и отъ градскитѣ и селски маси, привличани до сега отъ възвишения идеалъ за единъ новъ и съвършенъ общественъ строй ли, или тласкани отъ недоволството, което пораждатъ тежкитѣ условия на вчерашния и днешния животъ, отчаяли се отъ управлявалитѣ до сега партии, вмѣсто да се нареждатъ подъ знамето на разрушителния комунизъмъ, — ще засилятъ редоветѣ на тая нова политическа организация и може би ще допринесатъ нѣщо за обновата на страната.

Д. х. Ташковъ.

МАГАЗИНЪ

„АВРАМАЧЕТО“

въ новото здание на Христо Полегановъ

Продава съ извънредно намалени цѣни разни манифактурни стоки и прѣжди, като: хасета, американи, оксфорти, басми, крепъ-дишини за блузи и рокли, крепони, зефири, вълнени и памучни платове за мжжки и дамски дрѣхи, воалажени дамски чорапе, прѣжди за чорапе, кросна и пр.

Посѣтете да се увѣрите.

Любинъ — гимназистъ.

Жаръ.

Картинка изъ ученическия животъ.

— Другари, да отидеме въ Борьо! Но прѣди да влеземе нека го прѣдизвѣстимъ съ пѣсень.

— Да отидемъ! Да отидемъ! Обадиха се всички.

Малката дружина ученици сви въ дѣсно къмъ една стара кжща, кждѣто свѣтеха два прозорци. До като вървѣха шумно, подъ прозорцитѣ се умълчаха и слѣдъ малко запѣха: „Ми вольныя птици пора, братъ, пора“.

Веднага единъ отъ прозорцитѣ се отвори.

— Хо-о-о! Благодаря, благодаря. — Заповѣдайте! Благодари и ги покани Борьо.

— Какъ не! Какъ не! И всички съ глъчь се втурнаха прѣзъ двора въ стаята.

— Здравѣй, Борьо! Почти едногласно извикаха всички.

— Здравѣйте! Здравѣйте!

— Борьо, знаешъ, обади се единъ отъ дружината — Любенъ; случайно се събрахме и не можеме да се раздѣлиме. — Тъй ние весело, весело! Всички сме възбудени. Чуденъ разговоръ завързахме. Но да продължимъ. — Та, другари, колко много ми се ще да стана артистъ. Знаете ли, какво нѣщо е артистъ? — Разперилъ се на сцената, като царски орелъ — гърми салона отъ неговия гласъ; опиняватъ се всички отъ изкуството му. Ту избухне и проехтяватъ грубости, ту нѣжно въ сладка нега шъпне, шъпне сладки любовни думи.. Ехъ, артистъ, артистъ!..

— А пъкъ азъ — азъ да добия могъщо перо, да възпѣя всичко красиво, свѣтло въ живота. Нѣкога на старость да дрънна струни, да спомня онѣзъ сладко-бурни часове прѣкарани съ васъ, както този сега. Да другари, азъ ще мръцна перото въ сърдцето си и върху бѣлата хартия, ако успѣя, ще отбѣлѣжа туй, което кипи, бушува въ моитѣ гърди! Азъ ще се мжча да излѣя това що насъ; бурнитѣ младежи вълнува.

Дружината шумно аплодира Радко.

— Ха, голѣминовци! Ами запитайте се що е само животъ и виеще се откажете отъ вички дертове.

— Животъ — борба! обади се Любенъ.

— Животъ — суета е. Ти, артисте, ще гърмишъ въ театъра и ще заглъхнешъ, тъй както ще заглъхватъ слѣдъ всѣка игра послѣднитѣ и звукове въ салона. А ти, поете, ако успѣешъ да се издигнешъ, напримѣръ като Шекспиръ каква полза? Каква полза сега за Шекспира?

— За него никаква, но за човѣчеството голѣма, прѣкъсна го Радко.

— Полза? — Азъ не виждамъ никаква полза. Казахъ животътъ е суета. Мене нѣма нищо да ме привлича въ живота, но не мога [illegible] на него. И ще го прѣкарамъ. На кждѣ ме [illegible] вълнитѣ му на тамъ ще се мѣтна. По нѣкога си спомня за милитѣ дѣтски години. Спомня си онѣзи дѣтски нощи прѣкарани на харманя въ село. Почнатъ да се нижатъ прѣзъ мене случаи отъ дѣтинството. И [illegible] ми гори душата. Ехъ, дѣтинство! Само ти ми се харесвашъ... Да, хубаво бѣше дѣтинството ми въ село. Но [illegible] дойдохъ въ града и разбрахъ суетата. Въ село да се върна сега — не искамъ. Самотата мразя. Тамъ искамъ да бжда, дѣто има развлечения, бури, движения. Тамъ, а азъ като корабъ безъ посока да се движа възъ туй хорско море. Спре мрачния Кирилъ.

— Азъ пъкъ — напротивъ, почна Крумъ. Нѣма да бжда индеферентенъ. Ще се понеса срѣщу буритѣ на живота, макаръ и да ме [illegible]. Ще се боря противъ всичко мрачно, [illegible] — противъ всичко, което [illegible] свободната човѣшка мисъль. Днесъ не може свободно да се [illegible]: закони и традиции сковаватъ въ ржждясали вериги душевнитѣ проявления. Азъ искамъ свобода, свобода! По воля да разпера младенчески крила!

Пакъ ржкоплѣскане проехтя въ стаичката.

— Другари, вѣрно е дѣто казва Кирилъ, че днешния животъ не привлича съ нищо, но кой не се досѣща още коя е причината. Гладъ и нѣмотия измжчва повечето отъ народа. Клети младежи нѣмали възможность да влезатъ въ училището въртятъ тежки колела, възрастни мжже, попукани ржцѣ, едва изкарватъ прѣхраната на сѣмейството си, много невинни дѣчица биватъ приспивани вечерь гладни, а други? — Други, като чели напукъ блѣстятъ отъ луксъ, винаги имъ се слагатъ пищни трапези, винаги по балове се мъкнатъ. Днесъ нито работника, нито интелегента е доволенъ. Ето защо днешниятъ животъ се не харесва. Но при едно комунистическо общество, когато нѣма гладни и незадоволени, животътъ ще е милъ. И азъ не ще се отчая, като Кирилъ, а ще влеза въ редоветѣ на борящитѣ се гладни, потиснати и страждующи срѣщу тѣхнитѣ експлоататори и потисници. Въ тѣзи борби, борбитѣ на пролетарията съ буржуазията искамъ да свърша живота си!

Съ бурно ржкоплѣскане изпрати дружината думитѣ на Кольо.

— Жалко, че Кирилъ мисли тъй, започна Иванъ. Животътъ го отчайва, не му се харесва, но да постигне на него му се свиди. Ето, тогава трѣбва да го изживѣешъ, Кириле. Но до като си такъвъ [illegible] и безпѣлникъ, нѣма никога да изпиташъ наслада. Или ако изпиташъ, послѣ двойно повече ще тжжишъ отъ спомена за нея. За твоето хубаво дѣтинство ти трѣбва съ наслада да си спомняшъ. Самотата мразишъ — азъ пъкъ напротивъ ще стана въ нѣкое село учитель. Какво по-голѣмо удоволствие отъ това да възпитавашъ малки дѣца, да прѣвивашъ фиданки кждѣто щешъ?! Тамъ въ нѣкое планинско село ще се уединя и ще бродя съ ученицитѣ изъ дивнитѣ красоти на природата. Врѣдъ природата само за такива, като тебе има утѣха и щастие. Азъ жадувамъ за тихъ, спокоенъ животъ. Тамъ и край училището ще искамъ да ми бжде гроба, тамъ, дѣто азъ ще отдамъ своитѣ сили, умъ и знания...

— Да стана пъкъ азъ художникъ, започна монотонно Здравко, ей тъй, да си играя съ четката. Да рисувамъ пейсажи — бурно море съ корабъ, който ха-ха ще се намѣри подъ вълнитѣ, слънчевъ залѣзъ по тѣзи планински върхове, тучни ливади, небе съ сини и тжжни облаци, листопадъ есень, а край едно оголѣло вече дърво скръбна дѣвица отъ сладкотжжни спомени и всичко, всичко, отъ което потрѣпва душата ми.

— А ти? Попита единъ Борьо.

— Азъ ли? — И азъ, започна хазаинътъ съ физармоника въ ржцѣ, не се отчайвамъ. Въ живота има прѣлести! Щомъ свърша гимназия — право въ село по нивитѣ. Нѣкога, разбира се, като всѣки ще се задомя и на дѣцата ми зимѣ въ стаята на топло за да ги развеселя и да си спомня ученичеството ще имъ засвиря съ физармониката „ха-ха“..

И той заскрибуца съ физармониката.

Дружината се наелектрезира. Разхвърляха се шапки на вси страни, размахаха се ржцѣ и гръмна пѣсеньта: „Ми вольныя птици пора, братъ пора“..

А отсрѣща гористиятъ хълмъ отекна пѣсеньта, чиято мелодия се разлѣ въ дивна хармония надъ заспалия вече градъ.

Мигъ! Жаръ! Младость!